

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації

(протокол від 28.12.2016 № 17)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ"
2.03.07.15**

електронна пошта: V.Kobylin@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 287-12-22
керівник ДСС: Кобилін В. О.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	6
2.4. Доступність та зрозумілість.....	7
2.5. Послідовність та зіставність.....	7
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	8
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	9
2.8. Конфіденційність, прозорість і захист.....	9
3. Заключна частина.....	10

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження щодо основних економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів спостереження за конкретний період, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо. Звіт підготовлено вперше та розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua/suya/st_zvit/st_zvit.htm).

Наведені компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність відповідають принципам, визначеним Принципами діяльності органів державної статистики, затвердженими наказом Державного комітету статистики України від 14.06.2010 № 216.

У зв'язку із затвердженням у 2000 році нових Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також через проведення реформування в сільському господарстві, що в свою чергу обумовило необхідність реорганізації методологічних та організаційних складових аграрної статистики, в 2001 році було запроваджено державне статистичне спостереження щодо економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств за формою № 50-сг, бланк якої було затверджено наказом Державного комітету статистики від 31.07.2001 № 344. Форма складалася з чотирьох розділів, в яких узагальнювалась інформація про результати діяльності сільськогосподарських підприємств, а саме, інформація щодо виробництва та реалізації сільгосппродукції, витрат на її виробництво, фінансових результатів і землекористування.

У 2007 році наказом Державного комітету статистики від 05.07.2007 № 198 затверджений новий бланк форми державного статистичного спостереження № 50-сг "Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств" (далі – ДСС, спостереження). Він значно відрізнявся від попереднього. Зокрема, з нього вилучені показники про прямі витрати праці на виробництво продукції, середньорічну вартість активів, допоміжні показники для розрахунку повної собівартості. Натомість уведений новий розділ про державну підтримку сільськогосподарського виробництва.

Наступні зміни до форми № 50-сг були внесені у 2010 році, коли до бланку форми був доданий розділ щодо купівлі матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб (бланк форми затверджено наказом Державного комітету статистики України від 21.06.2010 № 234).

З метою оптимізації робіт та зменшення звітного навантаження на респондентів у результаті скасування державного статистичного спостереження за формою № 16-сг "Баланс сільськогосподарської продукції" у 2012 році до форми № 50-сг були додані показники, які відображають баланс продукції сільського господарства на підприємстві (бланк форми затверджено наказом Державної служби статистики України від 21.06.2012 № 301).

ДСС має на меті отримання даних щодо ефективності сільськогосподарського виробництва в сільськогосподарських підприємствах, рівня рентабельності основних видів сільгосппродукції, структури витрат на виробництво, руху сільськогосподарської продукції, а також даних про обсяги і вартість куплених сільськогосподарськими підприємствами матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб у сільському господарстві.

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики відносяться до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.07 "Сільське, лісове та рибне господарство".

Нормативно-правовою основою проведення ДСС є Закон України "Про державну статистику", щорічні плани державних статистичних спостережень. Методологічною основою є Методологічні положення з організації державних статистичних спостережень зі статистики сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Державного комітету статистики України від 09.11.2011 № 289 (далі – Методологічні положення).

Спостереження здійснюється за формою № 50-сг (річна) "Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за 20__ рік".

Узагальнена статистична інформація оприлюднюється на державному рівні й розміщена на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у бюлетенях "Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах", "Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб сільськогосподарськими підприємствами", статистичних збірниках "Україна у цифрах", "Статистичний щорічник України", "Регіони України", "Сільське господарство України".

Крім того, результати цього ДСС поширюють також територіальні органи Держстату шляхом розміщення на власних веб-сайтах відповідних регіональних даних.

На запити користувачів органи державної статистики надають наявну статистичну інформацію за результатами проведення спостереження у зведеному вигляді на паперових, електронних носіях, засобами зв'язку, відповідно до порядку та на умовах визначених Держстатом.

Публікація результатів ДСС здійснюється один раз на рік.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

Основними показниками спостереження є чинники, які характеризують чистий дохід (виручку), фінансовий результат від реалізації сільськогосподарської продукції та послуг за видами сільськогосподарської продукції; рівень рентабельності (збитковості) виробництва сільськогосподарської продукції в сільськогосподарських підприємствах; витрати на виробництво сільськогосподарської продукції; кількість і вартість

купленої сільськогосподарськими підприємствами продукції та послуг для виробничих потреб; вартість одиниці купленої продукції та послуг; рух (баланс) сільськогосподарської продукції.

Одиницею ДСС щодо основних економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств (статистичною одиницею) є сільськогосподарське підприємство.

Респондентом (обліковою одиницею) спостереження є юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які здійснюють сільськогосподарську діяльність.

При проведенні ДСС використовуються: Класифікатор організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ), Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) та Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ). За географічним охопленням згідно з КОАТУУ розробка спостереження здійснюється за районами, містами, областями.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

За ступенем охоплення одиниць спостереження є несущільним основного масиву.

Основні принципи формування сукупності ДСС викладені в Методологічних положеннях.

Сукупність одиниць спостереження формується у звітному році для його проведення в році, наступному за звітним.

Формування сукупності звітних одиниць ДСС здійснюється щорічно на державному рівні на основі підготовленого в рамках Реєстру статистичних одиниць (РСО) загального списку одиниць статистичних спостережень, активних станом на 01 листопада звітного року, Реєстру АГРО і переліку одиниць за формою № 21-заг (місячна) за січень-листопад звітного року.

Кількість великих і середніх сільськогосподарських підприємств, які безпосередньо подали звіт за формою № 50-сг за 2015 рік, становить 8,5 тис. підприємств. Це становить 97% від усіх великих і середніх сільськогосподарських підприємств, або 20% від загальної кількості діючих сільськогосподарських підприємств (включаючи фермерські господарства). Водночас їхня частка в загальних обсягах виробництва продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами складає близько 88%.

Основні причини неподання підприємствами звітів:

- відмовились подавати звітність (1%);
- призупинили сільськогосподарську діяльність або знаходяться в стадії ліквідації (1%);
- на момент обстеження одиниця спостереження не здійснювала діяльності за видом, який досліджувався, зазнала демографічних перетворень, з причин надзвичайних та непереборних обставин тощо (1%).

При проведенні спостереження методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Терміни надання даних і публікацій за результатами спостереження встановлені планами державних статистичних спостережень, які щорічно затверджуються Кабінетом Міністрів України, та наведені на офіційному веб-сайті Держстату в Каталозі офіційних статистичних публікацій і Календарі оприлюднення інформації Держстату.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється в заплановані терміни.

Офіційні статистичні публікації за результатами ДСС згідно з графіком поширення даних готуються і випускаються в такі терміни:

Вид публікації та назва	Період часу між закінченням періоду обстеження та датою публікації	Строки поширення	
		за планом	фактичні
Статистичний бюлетень "Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб сільськогосподарськими підприємствами"	160 днів	у I декаді червня	у I декаді червня
Статистичний бюлетень "Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах"	180 днів	у III декаді червня	у III декаді червня
Статистичний збірник "Сільське господарство України"	270 днів	у I декаді вересня	у I декаді вересня

Терміни збору та обробки даних:

	Збір	Обробка територіальними органами Держстату	Обробка / аналіз Держстатом	Поширення
Ф. № 50-сг (річна)	до 28 лютого	до I декади травня	до III декади травня	III декада червня

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються протягом 5 робочих днів, що відповідає вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати спостереження оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату, а також надаються користувачам на підставі їхніх запитів.

Усі публікації розміщені на офіційному веб-сайті Держстату у форматах doc, pdf у розділі "Публікації"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Зокрема, основні показники обстеження наводяться у статистичному бюлетені "Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах".

Крім того, підсумки спостереження висвітлюються в щорічному статистичному збірнику "Сільське господарство України". Він уміщує узагальнену за регіонами України інформацію щодо основних економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств. Дані наводяться в табличному вигляді за звітний рік та в динаміці за ряд років.

Методологічні аспекти проведення ДСС, основні визначення, алгоритм побудови системи вихідних показників відображені у відповідних методологічних документах, які розміщені на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Методологія та класифікації"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Контакти для отримання додаткової інформації про результати цього спостереження, відповідного методико-методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м. Київ–601, вул. Шота Руставелі, 3;

телефон: (044) 287–12–22;

електронна пошта: V.Kobylin@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон 287–06–72, факс 235–37–39;

електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані: класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Концепція спостереження передбачає єдині підходи щодо системи показників (їх змісту, визначень), одиниць спостереження, звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення методів збору та обробки даних, оцінювання показників, політики перегляду даних у випадку зміни методології.

При здійсненні аналізу даних ДСС ураховуються зміни, які відбувались як у системі показників спостереження, так і в методах його організації та узагальнення даних.

Державне спостереження охоплює тільки великі та середні сільськогосподарські підприємства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність.

Це – підприємства, які відповідають статистичним критеріям для великих та середніх сільськогосподарських підприємств, установлених Методологічними положеннями. Зокрема, це – підприємство, розмір якого більше хоча б одного з порогових значень таких статистичних критеріїв:

- площа сільськогосподарських угідь – 200 гектарів;
- чисельність великої рогатої худоби – 50 голів;
- чисельність свиней – 50 голів;
- чисельність овець або кіз – 50 голів;
- чисельність птиці – 500 голів;
- середня кількість працівників у сільському господарстві – 20 осіб;
- дохід (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг сільського господарства – 150 тис.грн.

Така організація ДСС дозволила суттєво зменшити звітне навантаження на респондентів та органи державної статистики й одночасно забезпечити користувачів надійною інформацією.

Забезпечити проведення співставлень показників з даними попередніх років можливо тільки по великих та середніх сільськогосподарських підприємствах.

Спостереження здійснюється в усіх регіонах України.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації спостереження формується на основі листів-запитів на отримання статистичних даних.

Користувачами інформації, яка отримана за результатами ДСС, є органи державної влади та місцевого самоврядування. Користуються нею також науково-дослідні інститути, навчальні заклади, підприємства та установи.

У вересні 2015 року Держстат провів анкетне опитування користувачів (далі – анкетне опитування) з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів та визначення оцінки якості статистичної інформації щодо основних економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств, зокрема, щодо статистичних даних, які містяться в статистичних бюлетенях

"Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах", "Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб сільськогосподарськими підприємствами".

Згідно з результатами анкетного опитування, на "відмінно" та "добре" за всіма критеріями якості (відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність) статистичну інформацію щодо основних економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств оцінили 90% користувачів. При цьому найбільш важливим критерієм наведеної інформації у вищезазначених бюлетенях користувачі визначили своєчасність та пунктуальність, на другому місці – точність, на третьому – відповідність.

Про поліпшення якості інформаційного забезпечення порівняно з попереднім роком з питань основних економічних показників роботи сільськогосподарських підприємств зазначили 44% користувачів, а 47% опитаних вважають, що якість інформаційного забезпечення залишилась без змін.

Результати анкетного опитування наведені в повідомленні для користувачів, яке розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні у 2016 році звітне навантаження на респондентів порівняно з 2015 роком за формою № 50-сг (річна) знизилося на 7,4% за рахунок зменшення кількості респондентів.

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення бланка форми № 50-сг (річна) становлять 17 год. 08 хв. Половині із числа опитаних респондентів (56%) було нескладно зрозуміти інструкцію (роз'яснення) та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 50-сг (річна) становить 77 (при середньому показнику по державних статистичних спостереженнях 88).

З метою спрощення процедури подання респондентами форм для участі в спостереженні, починаючи з 2010 року, впроваджено приймання електронної звітності засобами телекомунікаційного зв'язку. Відсоток звітів за 2015 рік, наданих в електронному вигляді, становить 45%.

2.8. Конфіденційність, прозорість і захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

При оприлюдненні результатів спостереження обов'язковим є дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації, який визначено статтями 21 і 22 Закону України "Про державну статистику".

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами в практиці проведення ДСС реалізуються такі заходи забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів у ході проведення державного статистичного спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;

- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

- в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

Під час проведення спостереження забезпечується збереження і захист первинної статистичної інформації, яку отримують у вигляді заповнених статистичних формулярів.

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З метою забезпечення виконання цих положень у практиці спостереження передбачено створення системи метаданих: методичних та методологічних документів стосовно його організації, проведення, збору даних, опрацювання інформації та її якості.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку спостереження є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів.

Основними напрямками розвитку ДСС є:

- його впровадження в інтегровану систему статистичної інформації (ICSI), керовану метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації;

- удосконалення методології (удосконалення методологічних положень та інструментарію спостереження), запровадження в національну практику міжнародного досвіду;

- розширення складу метаданих;

- зменшення звітного навантаження на респондентів, зокрема, шляхом оптимізації кількості показників у формі звітності.